

Sorana POPA

# **Drept comercial**

## **Teorie și practică judiciară**

**Universul Juridic**

București

-2023-

# Cuprins

|  |           |
|--|-----------|
| <b>PARTEA I. PROFESIONIȘTII-COMERCIANȚI .....</b>  | <b>5</b>  |
| <b>CAPITOLUL I. INTRODUCERE .....</b>  | <b>7</b>  |
| 1. Definierea dreptului comercial, obiectul reglementării și relația cu alte ramuri de drept .....   | 7         |
| 1.1. Preliminarii. Concepția monistă a Codului civil actual cu privire la raporturile de drept privat .....  | 7         |
| 1.2. Definierea dreptului comercial .....  | 11        |
| 1.3. Obiectul reglementării dreptului comercial, subiectele, metoda de reglementare .....  | 11        |
| 2. Evoluția dreptului comercial în dreptul român .....   | 12        |
| <b>CAPITOLUL II. ELEMENTE GENERALE ALE ACTIVITĂȚII COMERCIALE.....</b>   | <b>17</b> |
| 1. Profesiuniști-comercianți.....  | 17        |
| 1.1. Calitatea de profesionist-comerciant. Noțiunea de profesionist-comerciant .....   | 17        |
| 1.1.1. Dobândirea calității de profesionist-comerciant .....   | 18        |
| 1.1.2. Dovada calității de profesionist-comerciant .....   | 28        |
| 1.1.3. Încetarea calității de profesionist-comerciant .....  | 29        |
| 1.2. Obligațiile derivând din calitatea de profesionist-comerciant .....   | 30        |
| 1.2.1. Aspecte generale .....  | 30        |
| 1.2.2. Obligația de a se înregistra în registrul comerțului .....  | 31        |
| 1.2.3. Obligația de a ține registrele comerciale potrivit legii.....   | 46        |
| 1.2.4. Obligația de a desfășura comerțul în limitele concurenței libere și loiale .....  | 49        |
| 1.2.5. Respectarea drepturilor consumatorilor.....   | 59        |
| 1.2.6. Regulamentul (CE) nr. 864/2007 al Parlamentului European și al Consiliului din 11 iulie 2007 privind legea aplicabilă obligațiilor necontractuale (Roma II) ..... | 67        |
| 1.3. Fondul de comerț .....  | 69        |
| 1.4. Auxiliarii profesiuniștilor-comercianți .....   | 75        |
| <b>CAPITOLUL III. SOCIETĂȚILE CU PERSONALITATE JURIDICĂ<br/>REGLEMENTATE DE LEGEA NR. 31/1990 .....</b>  | <b>81</b> |
| 1. Elemente istorice cu privire la evoluția societăților .....   | 81        |
| 1.1. Necesitatea înființării societăților și evoluția acestora .....   | 81        |
| 1.2. Reglementarea societăților în România .....   | 82        |
| 2. Noțiunea de „societate” și elementele definitorii ale actului constitutiv .....   | 83        |
| 2.1. Definierea noțiunii de „societate” ca profesionist al activității de producție, comerț sau prestări de servicii .....   | 83        |
| 2.2. Personalitatea juridică a societății .....  | 84        |

|   |     |
|---|-----|
| 2.3. Aporturile asociațiilor .....  | 88  |
| 2.4. Affectio societatis .....  | 92  |
| 2.5. Realizarea și împărțirea profitului .....  | 92  |
| 3. Înființarea societăților .....   | 96  |
| 3.1. Reguli generale privind înființarea societăților.....  | 96  |
| 3.1.1. Formele de societate reglementate de Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale.....             | 96  |
| 3.1.2. Actul constitutiv al societății .....  | 97  |
| 3.1.3. Înmatricularea societăților .....  | 102 |
| 3.1.4. Sancționarea nerespectării dispozițiilor Legii nr. 31/1990 privind înființarea societăților .....      | 108 |
| 3.2. Reguli speciale privind constituirea societății pe acțiuni și a societății în comandită pe acțiuni ..... | 112 |
| 3.2.1. Subscrierea simultană (integrală) a capitalului social.....  | 112 |
| 3.2.2. Subscripția publică a capitalului social.....  | 113 |
| 3.3. Reguli privind înființarea filialelor și sucursalelor .....  | 115 |
| 4. Funcționarea societăților.....   | 116 |
| 4.1. Organele statutare ale societăților.....   | 116 |
| 4.1.1. Adunarea generală a asociaților .....  | 116 |
| 4.1.2. Administrarea societăților.....  | 126 |
| 4.1.3. Funcția de administrator încetează .....   | 135 |
| 4.1.4. Controlul gestiunii societății.....  | 136 |
| 4.2. Modificarea actului constitutiv al societăților.....   | 140 |
| 4.2.1. Reguli comune de modificare a actului constitutiv.....   | 140 |
| 4.2.2. Principalele cazuri de modificare a actului constitutiv .....  | 145 |
| 5. Dizolvarea și lichidarea societăților.....   | 164 |
| 5.1. Dizolvarea societăților .....  | 164 |
| 5.1.1. Noțiunea de „dizolvare”.....   | 164 |
| 5.1.2. Principalele cazuri de dizolvare.....  | 165 |
| 5.1.3. Modalitățile în care se poate face dizolvarea și efectele acesteia .....                               | 170 |
| 5.2. Lichidarea societăților .....  | 172 |
| 5.2.1. Noțiunea de „lichidare”. Caracteristici ale lichidării .....   | 172 |
| 5.2.2. Activitatea lichidatorilor .....   | 172 |
| 5.2.3. Lichidarea activului și a pasivului societăților.....  | 173 |
| 5.2.4. Finalizarea lichidării .....   | 174 |
| 6. Reguli specifice aplicabile fiecărei forme de societate.....   | 176 |
| 6.1. Societatea cu răspundere limitată .....  | 176 |
| 6.1.1. Constituirea societății cu răspundere limitată.....  | 176 |
| 6.1.2. Adunarea asociaților, administrarea și controlul gestiunii în societatea cu răspundere limitată .....  | 178 |
| 6.1.3. Transmiterea părților sociale .....  | 183 |
| 6.1.4. Retragerea și excluderea asociatului din societate.....  | 184 |
| 6.1.5. Dizolvarea și lichidarea societății cu răspundere limitată.....  | 186 |
| 6.2. Societatea în nume colectiv .....  | 188 |
| 6.2.1. Constituirea societății în nume colectiv .....   | 188 |

|   |     |
|---|-----|
| 6.2.2. Formarea voinței sociale, administrarea și controlul gestiunii în societatea în nume colectiv .....    | 189 |
| 6.2.3. Cesiunea părților de interes ale asociaților .....   | 190 |
| 6.2.4. Retragerea și excluderea asociaților din societate .....   | 191 |
| 6.2.5. Dizolvarea și lichidarea societății în nume colectiv .....   | 193 |
| 6.3. Societatea în comandită simplă .....   | 194 |
| 6.3.1. Constituirea societății în comandită simplă .....  | 194 |
| 6.3.2. Formarea voinței sociale, administrarea și controlul gestiunii în societatea în comandită simplă ..... | 195 |
| 6.3.3. Cesiunea părților de interes .....   | 197 |
| 6.3.4. Retragerea și excluderea asociatului din societatea în comandită simplă .....                          | 198 |
| 6.3.5. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită simplă .....  | 198 |
| 6.4. Societatea pe acțiuni .....  | 198 |
| 6.4.1. Constituirea societății pe acțiuni .....   | 198 |
| 6.4.2. Funcționarea societății pe acțiuni. Sisteme de administrare .....                                      | 200 |
| 6.4.3. Acțiunile și obligațiunile emise de societatea pe acțiuni .....  | 209 |
| 6.4.4. Dizolvarea și lichidarea societății pe acțiuni .....   | 216 |
| 6.5. Societatea în comandită pe acțiuni .....   | 217 |
| 6.5.1. Constituirea societății în comandită pe acțiuni .....  | 217 |
| 6.5.2. Modalități de constituire .....  | 218 |
| 6.5.3. Funcționarea societății în comandită pe acțiuni .....  | 218 |
| 6.5.4. Dizolvarea și lichidarea societății în comandită pe acțiuni .....                                      | 219 |
| 6.6. Grupurile de interes economic .....  | 219 |
| 6.6.1. Constituirea Grupului de interes economic (GIE) .....  | 219 |
| 6.6.2. Funcționarea Grupului de interes economic .....  | 223 |
| 6.6.3. Dizolvarea și lichidarea Grupului de interes economic .....  | 224 |
| 6.6.4. Grupul european de interes economic (GEIE) .....   | 224 |
| 6.7. Societatea europeană .....   | 226 |

**PARTEA A II-A. FORMAREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR ÎN RAPORTURILE LA CARE PARTICIPĂ PROFESIONIȘTII-COMERCIANȚI. CONTRACTE SPECIALE. TITLURI DE VALOARE. INSOLVENȚA.....235**

|  |            |
|--|------------|
| <b>CAPITOLUL I. FORMAREA ȘI EXECUTAREA OBLIGAȚIILOR ÎN RAPORTURILE LA CARE PARTICIPĂ PROFESIONIȘTII-COMERCIANȚI.....</b>                         | <b>237</b> |
| 1. Aspecte introductive .....  | 237        |
| 2. Reguli generale vizând formarea și executarea obligațiilor în cadrul raporturilor juridice la care participă profesioniștii-comercianți ..... | 238        |
| 2.1. Izvoarele obligațiilor .....  | 238        |
| 3. Specificul obligațiilor în raporturile la care participă profesioniștii-comercianți .....   | 250        |
| 3.1. Determinarea prețului între profesioniști .....   | 250        |
| 3.2. Solidaritatea debitorilor .....   | 251        |
| 3.3. Regimul juridic aplicabil dobânzilor .....  | 252        |
| 3.4. Locul executării obligațiilor .....   | 255        |

|  |            |
|--|------------|
| 4. Mijloacele de probă .....   | 255        |
| <b>CAPITOLUL II. CONTRACTE SPECIALE.....</b>                                   | <b>277</b> |
| 1. Contractul de vânzare .....   | 277        |
| 1.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de vânzare.....         | 277        |
| 1.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de vânzare .....     | 281        |
| 1.3. Efectele contractului de vânzare.....                                     | 292        |
| 1.4. Obligațiile părților în contractul de vânzare .....                       | 294        |
| 1.4.1. Obligațiile vânzătorului .....  | 294        |
| 1.4.2. Obligațiile cumpărătorului.....   | 304        |
| 1.5. Consecințele în caz de nerespectare a obligațiilor contractuale.....      | 307        |
| 1.5.1. Excepția de neexecutare.....  | 307        |
| 1.5.2. Rezoluțiunea contractului de vânzare .....                              | 308        |
| 1.5.3. Executarea silită a contractului de vânzare .....                       | 311        |
| 1.6. Varietăți de vânzare .....  | 312        |
| 1.6.1. Vânzarea cu arvună.....   | 312        |
| 1.6.2. Vânzarea de drepturi litigioase .....                                   | 312        |
| 1.6.3. Vânzarea bunurilor de gen.....  | 313        |
| 1.6.4. Vânzarea în bloc a bunurilor.....                                       | 313        |
| 1.6.5. Vânzarea după mostră sau model .....                                    | 314        |
| 1.6.6. Vânzarea pe încercate .....   | 314        |
| 1.6.7. Vânzarea pe gustate .....   | 314        |
| 1.6.8. Vânzarea bunului altuia .....   | 315        |
| 1.6.9. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății .....        | 316        |
| 1.6.10. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare .....                              | 317        |
| 2. Contractul de mandat.....   | 318        |
| 2.1. Definiția și caracterele juridice ale contractului de mandat.....         | 318        |
| 2.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de mandat.....       | 319        |
| 2.3. Reprezentarea .....   | 322        |
| 2.4. Mandatul cu reprezentare. Forma și întinderea mandatului.....             | 324        |
| 2.5. Proba contractului de mandat .....  | 325        |
| 2.6. Efectele contractului de mandat. Obligațiile părților.....                | 325        |
| 2.7. Dreptul de retenție al mandatarului .....                                 | 327        |
| 2.8. Încetarea contractului de mandat .....                                    | 328        |
| 2.9. Mandatul fără reprezentare .....  | 330        |
| 3. Contractul de comision.....   | 330        |
| 3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de comision.....        | 330        |
| 3.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de comision .....    | 331        |
| 3.3. Condițiile de formă ale contractului de comision. Proba contractului..... | 332        |
| 3.4. Efectele contractului de comision.....                                    | 333        |
| 3.5. Încetarea contractului de comision .....                                  | 337        |
| 4. Contractul de consignație .....   | 337        |
| 4.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de consignație.....     | 337        |
| 4.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de consignație.....  | 339        |
| 4.3. Efectele contractului de consignație .....                                | 339        |

|   |     |
|---|-----|
| 4.4. Încetarea contractului de consignație.....                                       | 343 |
| 5. Contractul de expediție .....  | 343 |
| 5.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de expediție .....             | 343 |
| 5.2. Efectele contractului de expediție.....  | 344 |
| 6. Contractul de agenție .....  | 345 |
| 6.1. Cadru legislativ al contractului de agenție .....                                | 345 |
| 6.2. Definiția și caracterele juridice ale contractului de agenție.....               | 346 |
| 6.3. Forma contractului de agenție .....  | 348 |
| 6.4. Domeniul de aplicare a reglementării contractului de agenție .....               | 349 |
| 6.5. Obiectul contractului de agenție .....   | 349 |
| 6.6. Efectele contractului de agenție.....  | 352 |
| 6.7. Încetarea contractului de agenție .....  | 355 |
| 7. Contractul de intermediere .....   | 356 |
| 7.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de intermediere (curtaj) ..... | 356 |
| 7.2. Efectele contractului de intermediere .....                                      | 357 |
| 8. Contractul de furnizare .....  | 358 |
| 8.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de furnizare.....              | 358 |
| 8.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de furnizare .....          | 359 |
| 8.3. Efectele juridice ale contractului de furnizare .....                            | 359 |
| 9. Contractul de societate.....   | 361 |
| 9.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de societate .....             | 361 |
| 9.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de societate.....           | 362 |
| 9.3. Societatea simplă. Încheierea contractului de societate.....                     | 365 |
| 9.4. Efectele contractului de societate .....   | 366 |
| 9.5. Administrarea societății.....  | 369 |
| 9.6. Pierderea calității de asociat .....   | 370 |
| 9.7. Încetarea contractului de societate.....   | 370 |
| 10. Contractul de cont curent.....  | 371 |
| 10.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de cont curent .....          | 371 |
| 10.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de cont curent.....        | 372 |
| 10.3. Efectele contractului de cont curent .....                                      | 373 |
| 10.4. Încheierea contului curent .....  | 374 |
| 10.5. Încetarea contractului de cont curent.....                                      | 375 |
| 11. Contractul de report.....   | 375 |
| 11.1. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de report .....               | 375 |
| 11.2. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de report .....            | 376 |
| 11.3. Efectele contractului de report.....  | 377 |
| 11.4. Încetarea contractului de report .....  | 378 |
| 12. Contractul de leasing .....   | 378 |
| 12.1. Aspecte generale. Reglementare.....   | 378 |
| 12.2. Noțiunea și caracterele juridice ale contractului de leasing.....               | 380 |
| 12.3. Principalele categorii de leasing .....   | 382 |
| 12.4. Condițiile esențiale pentru validitatea contractului de leasing .....           | 382 |
| 12.5. Mențiunile obligatorii ale contractului de leasing. Clauze contractuale .....   | 385 |
| 12.6. Publicitatea operației de leasing .....   | 385 |

|   |            |
|---|------------|
| 12.7. Efectele contractului de leasing .....  | 385        |
| 12.8. Consecințele nerespectării obligațiilor contractuale .....                                    | 390        |
| 12.9. Încetarea contractului de leasing.....  | 394        |
| <b>CAPITOLUL III. TITLURILE DE VALOARE .....</b>  | <b>395</b> |
| 1. Noțiunea, caracterele juridice și clasificarea titlurilor de valoare.....                        | 395        |
| 1.1. Aspecte generale.....  | 395        |
| 1.2. Definiția și caracterele juridice ale titlurilor de valoare.....                               | 395        |
| 1.3. Clasificarea titlurilor de valoare .....   | 397        |
| 2. Cambia.....  | 398        |
| 2.1. Aspecte generale. Sediul materiei.....   | 398        |
| 2.2. Noțiunea, caracterele juridice și funcțiile cambiei.....                                       | 399        |
| 2.3. Condițiile de valabilitate a cambiei .....   | 403        |
| 2.4. Transmiterea cambiei prin gir.....   | 409        |
| 2.5. Avalul cambiei.....  | 412        |
| 2.6. Acceptarea cambiei.....  | 413        |
| 2.7. Plata cambiei.....   | 416        |
| 2.8. Refuzul de plată a cambiei. Mijloace de valorificare a drepturilor<br>izvorând din cambie..... | 418        |
| 3. Biletul la ordin .....   | 423        |
| 3.1. Noțiunea și caracterele juridice ale biletului la ordin .....                                  | 423        |
| 3.2. Condițiile de valabilitate a biletului la ordin .....  | 425        |
| 3.3. Girul, avalul și plata biletului la ordin .....  | 427        |
| 4. Cecul.....   | 431        |
| 4.1. Aspecte generale privind cecul. Reglementare.....  | 431        |
| 4.2. Noțiunea și caracterele juridice ale cecului .....   | 431        |
| 4.3. Tipuri de cecuri. Cecul netransmisibil.....  | 433        |
| 4.4. Condițiile de valabilitate a cecului.....  | 434        |
| 4.5. Transmiterea cecului.....  | 435        |
| 4.6. Avalul cecului.....  | 436        |
| 4.7. Plata cecului.....   | 436        |
| <b>CAPITOLUL IV. PROCEDURI DE PREVENIRE A INSOLVENȚEI<br/>ȘI DE INSOLVENȚĂ .....</b>                | <b>441</b> |
| 1. Noțiuni generale.....  | 441        |
| 1.1. Aspecte privind evoluția reglementării insolvenței .....                                       | 441        |
| 1.2. Evoluția reglementării cu privire la insolvență în dreptul românesc .....                      | 444        |
| 1.3. Proceduri de prevenire a insolvenței.....  | 447        |
| 1.4. Procedura insolvenței. Noțiune, forme și caractere juridice .....                              | 464        |
| 1.4.1. Noțiunile de „insolvență” și de „procedură a insolvenței” .....                              | 464        |
| 1.4.2. Formele procedurii insolvenței .....   | 465        |
| 1.4.3. Caracterele juridice ale procedurii insolvenței .....  | 466        |
| 1.5. Condițiile legale necesare în vederea aplicării procedurii insolvenței.....                    | 466        |
| 1.5.1. Insolvența debitorului .....   | 466        |
| 1.5.2. Categoriile de persoane cărora li se aplică procedura insolvenței .....                      | 469        |

|  |            |
|--|------------|
| 1.6. Participanții la procedura insolvenței .....  | 471        |
| 1.6.1. Instanțele judecătorești .....  | 471        |
| 1.6.2. Judecătorul sindic .....  | 476        |
| 1.6.3. Adunarea creditorilor. Comitetul creditorilor .....   | 479        |
| 1.6.4. Administratorul special.....  | 484        |
| 1.6.5. Administratorul judiciar .....  | 486        |
| 1.6.6. Lichidatorul judiciar .....   | 491        |
| 2. Deschiderea procedurii insolvenței și efectele acesteia.....  | 492        |
| 2.1. Cererile introductive.....  | 492        |
| 2.2. Cererea debitorului .....   | 493        |
| 2.3. Cererea creditorilor.....   | 499        |
| 2.4. Deschiderea procedurii insolvenței și efectele acesteia.....  | 501        |
| 2.5. Primele măsuri.....   | 506        |
| 2.6. Situația unor acte juridice ale debitorului.....  | 514        |
| 2.6.1. Acțiunea în anularea actelor sau operațiunilor frauduloase.....   | 514        |
| 2.6.2. Contractele aflate în curs de executare (în derulare) .....   | 517        |
| 2.7. Reorganizarea activității debitorului.....  | 523        |
| 2.7.1. Planul de reorganizare .....  | 523        |
| 2.7.2. Reorganizarea activității debitorului.....  | 528        |
| 2.8. Falimentul.....   | 529        |
| 2.8.1. Măsuri premergătoare lichidării .....   | 535        |
| 2.8.2. Efectuarea lichidării.....  | 536        |
| 2.8.3. Distribuirea sumelor realizate în urma lichidării .....   | 537        |
| 2.9. Închiderea procedurii insolvenței .....   | 541        |
| 3. Dispoziții speciale privind procedura insolvenței în cazul anumitor categorii<br>de debitori.....                     | 543        |
| 3.1. Procedura insolvenței grupului de societăți.....  | 543        |
| 3.2. Prevederi speciale privind competența și organele care aplică procedura<br>insolvenței grupului de societăți .....  | 544        |
| 3.3. Procedura falimentului instituțiilor de credit.....   | 545        |
| 3.4. Procedura falimentului societăților de asigurare/reasigurare.....   | 548        |
| 3.5. Insolvența transfrontalieră .....   | 551        |
| 4. Răspunderea membrilor organelor de conducere ale debitorului persoană<br>juridică pentru intrarea în insolvență ..... | 556        |
| 5. Infrațiuni și pedepse în legătură cu aplicarea procedurii insolvenței.....  | 561        |
| <b>BIBLIOGRAFIE .....</b>  | <b>563</b> |

# Capitolul I

## INTRODUCERE

### **1. Definirea dreptului comercial, obiectul reglementării și relația cu alte ramuri de drept**

#### ***1.1. Preliminarii. Concepția monistă a Codului civil actual cu privire la raporturile de drept privat***

Odată cu adoptarea și intrarea în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil<sup>1</sup> s-a realizat unificarea regulilor de bază din dreptul privat, inclusiv în ceea ce privește renunțarea la diviziunea tradițională în raporturi juridice civile și raporturi juridice comerciale<sup>2</sup>. Reglementând atât raporturile patrimoniale, cât și pe cele nepatrimoniale dintre persoanele fizice și/sau juridice, Codul civil actual „constituie dreptul comun pentru toate domeniile la care se referă litera sau spiritul dispozițiilor sale” [art. 2 alin. (2) C. civ.]. S-a încercat, astfel, prin abrogarea Codului comercial<sup>3</sup> și adoptarea concepției moniste asupra dreptului privat, o restructurare a materiei obligațiilor, dar și reformularea unor concepte și principii referitoare la activitatea persoanelor care exercită activități comerciale. În ceea ce privește reglementarea regimului general al obligațiilor, așa cum se arată în Expunerea de motive cu privire la proiectul Legii nr. 287/2009<sup>4</sup> privind Codul civil, a fost avută în vedere inclusiv necesitatea asigurării unei protecții corespunzătoare a subiecților de drept aflate pe poziții de inferioritate economică. Din această perspectivă au fost redactate dispozițiile referitoare la formarea contractelor, integrarea clauzelor standard în contract, reducerea clauzei penale, repararea prejudiciului nepatrimonial etc. Ca o consecință a abandonării dualismului Cod civil – Cod comercial, după cum se mai arată în Expunerea de motive, s-a impus, în mod logic, includerea în Codul civil a cât mai multor contracte, inclusiv a celor considerate a fi apanajul exclusiv al comercianților. Astfel, în

---

<sup>1</sup> Legea nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of. nr. 511 din 24 iulie 2009, a fost modificată prin Legea nr. 71/2011 pentru punerea sa în aplicare, rectificată în M. Of. nr. 427 din 17 iunie 2011 și în M. Of. nr. 489 din 8 iulie 2011 și republicată în M. Of. nr. 505 din 15 iulie 2011. Codul civil actual a intrat în vigoare la 1 octombrie 2011, abrogând astfel Codul civil din 1864, Codul comercial și alte acte normative.

<sup>2</sup> Unificarea dreptului privat s-a realizat inclusiv prin abrogarea unor legi speciale referitoare la alte materii, cum sunt raporturile juridice de drept al familiei (reglementate anterior prin Legea nr. 4/1953 privind Codul familiei), prescripția extinctivă (pentru care sediul materiei îl reprezenta Decretul nr. 167/1958 privitor la prescripția extinctivă, republicat în B. Of. nr. 11 din 15 iulie 1960, abrogată) și raporturile de drept internațional privat (reglementate de Legea nr. 105/1992 cu privire la reglementarea raporturilor de drept internațional privat, publicată în M. Of. nr. 245 din 1 octombrie 1992, abrogată) etc. Această viziune normativă a determinat în doctrină calificarea Codului civil ca fiind un veritabil „cod al dreptului privat”, care „manifestă o tendință «integraționistă» a cât mai multor domenii de „drept substanțial (...)”, dar care se delimitează clar de „dreptul procedural” aferent. A se vedea în acest sens M. Duțu, *Noul Cod civil – o etapă importantă în dezvoltarea dreptului privat român*, în Academia Română, Institutul de Cercetări Juridice, Departamentul de drept privat „Traian Ionașcu”, M. Uliescu (coord.), *Noul Cod civil. Studii și comentarii*, vol. I, Cartea I și Cartea a II-a (art. 1-534), Ed. Universul Juridic, București, 2012, pp. 8-50.

<sup>3</sup> Abrogarea Codului comercial s-a realizat, în temeiul art. 230 lit. c) al Legii nr. 71/2011 de punere în aplicare a Codului civil, la 1 octombrie 2011, odată cu intrarea în vigoare a noului Cod civil.

<sup>4</sup> [www.just.ro](http://www.just.ro).

reglementarea în discuție se regăsesc contractul de comision, de consignație, de expediție, de transport, de agenție, de intermediere, de antrepriză, de report, de furnizare, de depozit hotelier, precum și unele contracte bancare. Codul civil propune totodată structurarea sistemului societăților pe următoarele principii: societățile pot fi simple sau speciale (reglementate de legi speciale); societățile simple (civile) sunt cele constituite prin contractul de societate, exclusiv în condițiile Codului civil; societățile speciale sunt toate celelalte societăți, altele decât cele simple, constituite pentru exercițiul unor activități economice sau diverse profesii, reglementate de legi speciale. Prevederile Codului civil privind societatea simplă constituie dreptul comun și cu privire la societățile reglementate prin legi speciale. Societățile simple pot fi cu sau fără personalitate juridică, în funcție de voința asociaților, și pot dobândi personalitate juridică prin înscrierea în registrul comerțului. Toate aceste reglementări au fost preconizate de către autorii Codului civil să aibă un impact pozitiv asupra mediului de afaceri.

Noua reglementare constituie, așadar, o abordare unitară a raporturilor obligaționale. Deoarece se renunță la diviziunea tradițională în raporturi civile și raporturi comerciale, diferențierile de regim juridic sunt reglementate în funcție de calitatea de *profesionist*<sup>1</sup>, respectiv non-profesionist a celor implicați în raportul juridic obligațional. Cu toate că în doctrină a fost considerat un termen specific comerțului la distanță<sup>2</sup>, nu un termen general, în temeiul art. 3 C. civ., noțiunea de „profesionist” determină aplicarea generală a Codului civil atât raporturilor dintre profesioniști, cât și raporturilor dintre aceștia și alte subiecte de drept civil. Pentru delimitarea profesioniștilor, se folosește noțiunea de „întreprindere”, dar și sintagma „exploatarea unei întreprinderi” [art. 3 alin. (2) și (3) C. civ.]. Astfel, sunt considerați „profesioniști” toți cei care exploatează o întreprindere, în sensul exercitării sistematice a unei activități organizate ce constă în producerea, administrarea sau înstrăinarea de bunuri ori în prestarea de servicii, indiferent dacă întreprinderea are sau nu scop lucrativ. Întrucât, în reglementarea sus-menționată, toate persoanele care exploatează o întreprindere sunt caracterizate ca fiind profesioniști, diferențele de regim juridic aplicabile fiecărei categorii sunt observabile în legislația specială. Mai mult, în temeiul art. 8 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a Codului civil, noțiunea de „profesionist”, prevăzută la art. 3 C. civ., include categoriile de comerciant, întreprinzător, operator economic, precum și orice alte persoane autorizate să desfășoare activități economice sau profesionale, așa cum sunt prevăzute de lege aceste noțiuni. Așadar, „comercianții” sunt acei profesioniști, persoane fizice sau juridice, care au obligația de a se înregistra în registrul comerțului, în temeiul art. 4 alin. (1) din Legea nr. 265/2022 privind registrul comerțului și pentru modificarea și completarea altor acte normative cu incidență asupra înregistrării în registrul comerțului<sup>3</sup> [art. 6 alin. (1) din Legea nr. 71/2011 de punere

---

<sup>1</sup> Termenul „profesionist” este preluat din dreptul consumatorului, unde se opune termenului „consumator” și are în vedere „orice persoană fizică sau juridică care, în contractele de vânzare sau în contractele de prestări servicii, acționează în cadrul activității sale profesionale private sau publice”. A se vedea, G. Cornu, *Vocabulaire juridique*, PUF, Paris, 2008, citat și în M. Uliescu, *Noul Cod civil. Studii și comentarii*, op. cit., p. 64.

<sup>2</sup> *Ibidem*.

<sup>3</sup> Publicată în M. Of. nr. 750 din 26 iulie 2022, Legea nr. 265/2022 a abrogat următoarele acte normative: Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, republicată în M. Of. nr. 49 din 4 februarie 1998, cu modificările și completările ulterioare; Legea nr. 359/2004 privind simplificarea formalităților la înregistrarea în registrul comerțului a persoanelor fizice, asociațiilor familiale și persoanelor juridice, înregistrarea fiscală a

în aplicare a Codului civil făcea trimitere la Legea nr. 26/1990 privind registrul comerțului, abrogată în prezent<sup>1</sup>, și anume: persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale (a căror activitate este reglementată de O.U.G. nr. 44/2008 privind desfășurarea activităților economice de către persoanele fizice autorizate, întreprinderile individuale și întreprinderile familiale<sup>2</sup>), societățile reglementate de Legea nr. 31/1990 privind societățile, companiile naționale și societățile naționale, regiile autonome, grupurile de interes economic, societățile cooperative, organizațiile cooperatiste, societățile europene, societățile cooperative europene, grupurile europene de interes economic (dacă au sediul în România), precum și alte persoane fizice sau juridice prevăzute de lege.

Tot în categoria „comercianților” intră și persoanele a căror activitate este reglementată în alte legi aplicabile unor domenii speciale, precum protecția consumatorilor, pomicultura, mărcile și indicațiile geografice. Aceste dispoziții se întregesc cu prevederile Codului civil referitoare la profesioniști<sup>3</sup>. De altfel, aceste categorii de persoane fizice și juridice rămân supuse acestui „drept (comercial) special”<sup>4</sup>, raportat la dreptul privat general cuprins în Codul civil. „Comercianții, în sensul specific atribuit prin diverse acte normative, rămân supuși reglementărilor acestora”<sup>5</sup>.

În legătură cu noțiunea de „profesionist”, se observă inclusiv faptul că legiuitorul folosește criteriul formal al obligației de înmatriculare în registrul comerțului, în detrimentul criteriului tradițional, obiectiv, de calificare a comercianților<sup>6</sup>, deși nu toate aceste persoane desfășoară activități de comerț, ci activități pur civile (spre exemplu, grupurile de interes economic ori societățile cooperative care au ca obiect activități civile). Mai mult, comerciantul însuși poate desfășura, datorită includerii sale în sfera profesioniștilor, și activități de producție ori de prestări servicii, astfel încât folosirea acestui criteriu formal, procedural pentru determinarea comercialității a generat în doctrină utilizarea sintagmei „profesioniști-comercianți”, care desemnează o categorie specială de profesioniști, în contextul în care activitățile de producție, comerț sau de prestări servicii pot fi exercitate atât de către comercianți, cât și de către alți profesioniști, respectiv de persoanele care exploatează o întreprindere<sup>7</sup>. Vom folosi și noi în cele ce urmează aceeași

---

acestora, precum și la autorizarea funcționării persoanelor juridice, publicată în M. Of. nr. 839 din 13 septembrie 2004, cu modificările și completările ulterioare; O.U.G. nr. 116/2009 pentru instituirea unor măsuri privind activitatea de înregistrare în registrul comerțului, publicată în M. Of. nr. 926 din 30 decembrie 2009.

<sup>1</sup> A se vedea art. 6 alin. (1) din Legea nr. 60/2012 privind aprobarea O.U.G. nr. 79/2011 pentru reglementarea unor măsuri necesare intrării în vigoare a Legii nr. 287/2009 privind Codul civil, publicată în M. Of. nr. 255 din 17 aprilie 2012, potrivit căruia „în cuprinsul actelor normative aplicabile la data intrării în vigoare a Codului civil, referirile la comercianți se consideră a fi făcute la persoanele fizice sau, după caz, la persoanele juridice supuse înregistrării în registrul comerțului (...)”.

<sup>2</sup> Publicată în M. Of. nr. 328 din 25 aprilie 2008 și, ulterior, modificată și completată prin Legea nr. 4/2014, publicată în M. Of. nr. 15 din 10 ianuarie 2014, Legea nr. 182/2016, publicată în M. Of. nr. 828 din 19 octombrie 2016, Legea nr. 265/2022, publicată în M. Of. nr. 750 din 26 iulie 2022.

<sup>3</sup> A se vedea prevederile art. 6 alin. (2) din Legea nr. 71/2011 de punere în aplicare a Codului civil.

<sup>4</sup> M. Duțu, *Noul Cod civil – o etapă importantă în dezvoltarea dreptului privat român, op. cit.*, p. 43.

<sup>5</sup> *Ibidem*.

<sup>6</sup> S. Angheni, *Drept comercial. Profesioniștii-comercianți*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 4.

<sup>7</sup> *Ibidem*. Autoarea citată arată că operațiunile pe care le desfășoară comercianții sunt reglementate, pe de o parte, de Codul civil, iar pe de altă parte, regimul juridic al comercianților este cel stabilit prin legi speciale, precum O.U.G. nr. 44/2008, Legea nr. 31/1990 privind societățile comerciale, Legea nr. 85/2014 privind procedurile de prevenire a insolvenței și de insolvență etc.

expresie, în vederea delimitării acestei categorii profesionale și a regulilor special aplicabile activităților profesionale desfășurate de către comercianți.

În contextul existenței unor neclarități la nivelul Codului civil actual, dificultatea delimitării noțiunilor alimentează discuțiile din doctrină referitoare la raporturile dintre dreptul civil și dreptul comercial, așa cum sunt reglementate unele instituții în acest act normativ. O parte a doctrinei consideră încă dreptul comercial ca „ramură de drept privat, parte integrantă a sistemului de drept românesc”<sup>1</sup>, în timp ce alți autori<sup>2</sup> sunt de părere că „perspectiva monistă în materie nu este decât rezultatul unui proces îndelungat de «comercializare» a dreptului civil, până se ajunge la «topirea» sa în câmpul atotcuprinzător al dreptului privat; dreptul comercial, astfel, din dreptul unei clase determinate (comercianții) devine dreptul tuturor și principiile sale nu mai sunt expresia unui drept particular, ci principii de drept comun”. Într-adevăr, Codul civil actual a preluat și sistematizat o serie de principii și instituții din dreptul comercial spre a fi aplicabile profesioniștilor-comercianți, altor categorii de profesioniști și chiar neprofesioniștilor, extinzând aplicarea acestora tuturor raporturilor de drept privat. Astfel, spre exemplu, prezumția de solidaritate reglementată de art. 1.446 C. civ. se aplică obligațiilor contractate de profesioniști – fără nicio distincție – dacă prin lege nu se prevede altfel; interdicția acordării termenului de grație și întârzierea de drept în executarea obligației sunt reglementate în privința profesioniștilor cu privire la obligațiile care au ca obiect o sumă de bani; curgerea de drept a dobânzilor a fost extinsă la toate raporturile de drept privat în temeiul art. 1.535 C. civ.; mai mult, este preluată instituția anatocismului din dreptul comercial, astfel încât, în temeiul art. 1.489 alin. (2) C. civ., capitalizarea dobânzilor este permisă dacă este prevăzută expres de lege sau de contractul încheiat între părți, dar poate fi cerută și direct în fața instanței, caz în care dobânda astfel calculată se va datora de la data cererii de chemare în judecată; determinarea prețului în raporturile dintre profesioniști, indiferent de categoria din care fac parte, în condițiile art. 1.233 C. civ., prin referire la prețul practicat în mod obișnuit („prețul curent” din dreptul comercial) sau la „prețul rezonabil”; determinarea locului executării obligațiilor în cazul în care acesta nu este prevăzut în contract se face în funcție de criteriile stabilite inițial în Codul comercial și aplicabile în acest moment pentru toate raporturile de drept privat nu numai celor la care participă profesioniștii – art. 1.494 C. civ.; încheierea contractelor la distanță, prin adoptarea teoriei recepțiunii (art. 1.200 C. civ.), folosită în practica dreptului comercial, deși Codul comercial adoptase teoria informațiunii ș.a. Acestor reglementări li se adaugă instituții de drept comercial care nu și-au găsit un sediu al materiei în Codul civil, dar care beneficiază de prevederi legale proprii, cum sunt societățile cooperative, societățile de asigurări, societățile europene, grupurile de interes economic, regiile autonome, diverse categorii de contracte speciale (leasing, franciză, factoring etc.), titlurile de valoare, instituții esențiale ale dreptului comercial care nu au fost încorporate în Codul civil actual.

---

<sup>1</sup> S. Angheni, *Drept comercial – între dualism și monism*, în *Noul Cod civil. Comentarii*, ed. a 3-a, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 56; St.D. Cârpenaru, *Dreptul comercial în condițiile noului Cod civil*, în *Curierul judiciar* nr. 10/2010, pp. 543-546; Gh. Piperea, *Dreptul civil comercial – specie a dreptului civil*, în *Curierul judiciar* nr. 7-8/2011, pp. 363-367.

<sup>2</sup> M. Duțu, *Noul Cod civil – o etapă importantă în dezvoltarea dreptului privat român*, op. cit., p. 46. În legătură cu unitatea dreptului privat, a se vedea și Gh. Buta, *Noul Cod civil și unitatea dreptului privat*, în *Noul Cod civil. Comentarii*, ed. a 3-a, revăzută și adăugită, Ed. Universul Juridic, București, 2011, p. 65.